

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **T. N.**, zastoupená Mgr. Petrem Volšíkem, advokátem se sídlem Vraňany 233, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 6. 2018, č. j. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2019, č. j. 1 Ad 23/2018 – 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně, narozená dne X, ke dni 30. 11. 2006 přesídlila na území České republiky z Ruské federace a později získala české občanství. Již v roce 2001 jí byl ruským nositelem pojištění přiznán starobní důchod (ke dni 1. 4. 2007 zastaven), nicméně na území ČR byla ještě výdělečně činná od 1. 10. 2003 do 31. 3. 2007.

[2] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaná upřesnila výrok svého rozhodnutí ze dne 12. 4. 2018, č. j. X (dále „prvostupňové rozhodnutí“), o odkaz na ustanovení aplikované mezinárodní smlouvy a ve zbytku rozhodnutí, kterým byl žalobkyni přiznán starobní důchod od 30. 11. 2006 ve výši 2240 Kč měsíčně (a zrušeno rozhodnutí z 9. 5. 2017 o přiznání starobního důchodu od 1. 4. 2007), potvrdila.

[3] Ve věci starobního důchodu žalobkyně správní soudy rozhodovaly již vícekrát. Komplexní výklad k rozhodné právní úpravě v kontextu žalobkynina případu přitom podal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 Ads 157/2016 - 45 (dále též jen „kasační rozsudek NSS“). Závazný právní názor pro pokračování v řízení před žalovanou shrnul takto: *„V navazujícím řízení bude žalovaná předně povinna přezkoumatelným způsobem stanovit den přiznání starobního důchodu stěžovatelce, od něhož se odvíjí určení rozhodného období pro účely stanovení výpočtového základu a celková doba pojištění. Při stanovení výše výdělku je třeba postupovat dle čl. 5 odst. 1 Dohody, neboť stěžovatelka na území České republiky po přesídlení pracovala, přičemž na tomto závěru ničeho nemění ani skutečnost, že při přesídlení již pobírala ruský starobní důchod. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že byť se pro účely naplnění hypotézy čl. 5 odst. 1 Dohody, tj. pro určení mechanismu výpočtu důchodu, přihlíží pouze k práci na území České republiky po přesídlení, výpočtový základ je třeba počítat ze všech výdělků dosažených na území České republiky, tj. od 1. 10. 2003 do konce rozhodného období, které končí kalendářním rokem bezprostředně předcházejícím roku přiznání důchodu. Ohledně dob pojištění získaných na území Ruské federace lze vycházet ze sdělení ruského orgánu sociálního zabezpečení, neboť v posuzovaném případě nebyla správnost tohoto sdělení nijak zpochybněna. V závislosti na určení data přiznání důchodu bude případně také nutné rozlišovat dobu pojištění před vznikem nároku na starobní důchod a dobu pojištění po vzniku nároku a toto zohlednit při stanovení procentní sazby.“*

[4] Městský soud v Praze žalobu proti v záhlaví označenému rozhodnutí (dále jen „městský soud“ a „napadené rozhodnutí“) zamítl rozsudkem označeným tamtéž (dále „napadený rozsudek“). Námitku žalobkyně, že žalovaná měla respektovat právní názor vyslovený v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 1. 2013, č. j. 2 Ad 64/2011 - 43 (dále jen „rozsudek městského soudu z roku 2013“), a aplikovat čl. 5 odst. 2 Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských republik o sociálním zabezpečení (publikované pod č. 116/1960 Sb., dále jen „Dohoda“), vypořádal odkazem na kasační rozsudek NSS, který detailně vyložil, proč je třeba na případ žalobkyně aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody, a také, proč nelze následovat právní názor městského soudu vyjádřený v jeho rozsudku z roku 2013 (je zčásti nesprávný a zčásti překonaný pozdější judikaturou Nejvyššího správního soudu). Podle městského soudu žalovaná, vázána kasačním rozsudkem NSS, správně stanovila výši starobního důchodu žalobkyně za použití čl. 5 odst. 1 Dohody. Jelikož žalobkyně požádala dne 3. 7. 2017 o změnu data přiznání svého starobního důchodu ke dni 30. 11. 2006, byl jí přiznán právě k tomuto datu. Přitom byla žalobkyně přípisem žalované ze dne 7. 2. 2018 poučena, že změnou data přiznání důchodu, a to od 30. 11. 2016, dojde k jeho snížení na 2240 Kč. Žalovaná postupovala v souladu se zákonem, když na základě žádosti žalobkyně o změnu data přiznání důchodu vydala nové rozhodnutí a zrušila to staré (přiznávající důchod od 1. 4. 2007). Jelikož žalobkyně obdržela výpočty výše důchodu k oběma datovým hranicím, mohla se informovaně rozhodnout, zda na své žádosti o změnu data přiznání starobního důchodu bude trvat. Žalovaná navíc v napadeném rozhodnutí upozornila, že s ohledem na valorizaci důchodů v roce 2007 je důchod žalobkyně přiznaný od 30. 11. 2006 mírně vyšší než ten, který by byl přiznán od 1. 4. 2007. Námitce nesprávného zhodnocení dob pojištění získaných na území Ruské federace městský soud rovněž nepřisvědčil a zopakoval, jak se s ní vypořádal Nejvyšší správní soud ve svém kasačním rozsudku, což odpovídá posouzení žalované v napadeném rozhodnutí.

pokračování

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. nesprávné posouzení právní otázky soudem a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[6] Stěžovatelka podrobně rekapitulovala průběh řízení před žalovanou a správními soudy ve věci jejího starobního důchodu a zopakovala, že se domáhá toho, aby jí byl vypočten v souladu se závěry rozsudku městského soudu z roku 2013. Stěžovatelka je přesvědčena, že žalovaná porušila § 87 zákona č. 500/2006 Sb., správní řád, o autoremeduře, neboť změnila své rozhodnutí k újmě stěžovatelky, ačkoli s tím ona nevyslovila souhlas, stejně jako s posunutím data přiznání důchodu (tam žalovaná souhlas ani nežádala). Dne 3. 7. 2017 podala stěžovatelka námitky a téhož dne i žádost o přiznání důchodu od 30. 11. 2006, aby žalovaná mohla postupovat podle rozsudku městského soudu z roku 2013, který pracoval s tímž datem. Několikrát žalovanou žádala, aby přednostně vyřídila námitky s tím, že až poté by se stěžovatelka rozhodla, které datum je pro ni výhodnější. Žalovaná však navzdory tomu přednostně vyřídila žádost o změnu data přiznání důchodu a řízení o námitkách pak zastavila. Prvostupňové rozhodnutí nerespektovalo rozsudek městského soudu z roku 2013 a bylo vydáno přesto, že stěžovatelka se snížením důchodu nesouhlasila.

[7] Ve vztahu k napadenému rozsudku městského soudu stěžovatelka předslala, že se (stejně jako žalovaná) řídil kasačním rozsudkem NSS, který staví nad zákony a Ústavu, ale ona jej považuje za neproveditelný. Žalovaná v rozhodnutí uvedla zřejmou lež, že jím plně vyhovuje námitkám stěžovatelky. Městský soud neposoudil její námitku, že se žalovaná neměla odvolávat na kasační rozsudek NSS, ale měla postupovat rozumně, tj. odmítnout závazný výklad NSS s odkazem na oprávněné zájmy stěžovatelky (jako to učinila ve věci jiné osoby, kde rozhodovala po nálezů Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 5/12). Městský soud měl napadené rozhodnutí zrušit a zavázat žalovanou k vypočtení důchodu podle rozsudku městského soudu z roku 2013, který jasně popisuje metodu výpočtu pro její případ. Vázanost kasačním rozsudkem NSS neplatí zcela, neboť nyní bylo předmětem přezkumu městským soudem jiné rozhodnutí žalované. Městský soud dále neposoudil námitku, že žalovaná svévolně ze dvou podání ze dne 3. 7. 2017 vybrala jedno, které vyřídila dřív (žádost o změnu data přiznání důchodu), a nevyřídila námitky, ačkoli stěžovatelka žádala opak. V důsledku nevyřízení námitek neměla stěžovatelka možnost posoudit, které ze dvou dat přiznání důchodu je pro ni příznivější. Městský soud neposoudil, zda není prvostupňové rozhodnutí nezákonné z důvodu nevyřízení námitek proti předchozímu rozhodnutí žalované ze dne 9. 5. 2017 (důchod přiznán od 1. 4. 2007 ve výši 2340 Kč). Sedm měsíců po podání námitek požádala žalovaná stěžovatelku o vyjádření ohledně změny data přiznání důchodu s upozorněním o výši důchodu ke dni 30. 11. 2006 a poučením, že pokud neobdrží vyjádření do 30 dnů, bude se postupovat podle žádosti stěžovatelky, tj. dojde ke snížení důchodu na částku, která k požadovanému datu přiznání náleží. Jelikož byl srovnávací výpočet proveden bez vyřízení námitek, stěžovatelka žádný souhlas se snížením důchodu na 2240 Kč neudělila. Městský soud nevypořádal ani námitky, že žalovaná nevysvětlila, proč posunula datum

přiznání důchodu z 30. 11. 2006 na 1. 4. 2007, a pokud je tento přístup její standardní praxí, proč nevaruje důchodce, že podání námitek jim může být na újmu.

[8] Městský soud porušil právo stěžovatelky na spravedlivý proces a v řízení nebyly dodrženy předpisy ústavní úrovně. Podle přesvědčení stěžovatelky došlo k „represivnímu“ snížení jejího důchodu proto, že se domáhala ochrany před soudem.

[9] Stěžovatelka se vymezila vůči kasačnímu rozsudku NSS, který podle ní porušil řadu procesních zásad, a navrhla, aby jej posoudil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, a to v širších souvislostech. Mělo by být vyjasněno, jak mají správní orgány a soudy postupovat, když soud vyššího stupně „buď omylem, nebo zlomyslně“ vydá rozsudek závazný, ale neproveditelný v souladu se zákony ČR. Žádala, aby kromě napadeného rozsudku bylo zrušeno i napadené rozhodnutí a rozhodnutí žalované ze dne 17. 4. 2018 (včetně prvostupňových rozhodnutí jim předcházejících) a žalovaná byla zavázána provést výpočet důchodu k datu 30. 11. 2006 podle rozsudku městského soudu z roku 2013.

[10] Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti podrobně popsala průběh řízení o starobním důchodu stěžovatelky počínaje rozhodnutím z roku 2008 až po usnesení Ústavního soudu o odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatelky proti kasačnímu rozsudku NSS ze dne 23. 8. 2017, sp. zn. I. ÚS 554/17. Shrnula, že stěžovatelka se léta domáhá, aby byla procentní výměra jejího starobního důchodu počítána s přihlédnutím k čl. 5 odst. 2 Dohody a do celkové doby pojištění byla zahrnuta doba jejího studia v Ruské federaci. Ohledně aplikace čl. 5 Dohody však Nejvyšší správní soud vyslovil jednoznačný názor, podle něhož je na případ stěžovatelky třeba aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody a starobní důchod přiznat od 1. 4. 2017, a požadovanou dobu studia nehodnotit. Poukázala na to, že v dalším řízení může být závaznost právního názoru prolomena jen v případě změny skutkových zjištění či právních poměrů, nicméně stěžovatelka v kasační stížnosti žádá taková tvrzení neuvedla.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Kasační stížnost je tedy projednatelná.

[12] Nejvyšší správní soud poté posoudil důvodnost kasační stížnosti a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádné takové neshledal.

[13] Nejvyšší správní soud předesílá, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno dispoziční zásadou (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.), a proto kvalita a preciznost ve formulaci obsahu stížnostních bodů a jejich odůvodnění v kasační stížnosti v podstatě předurčuje obsah rozhodnutí kasačního soudu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2011, č. j. 1 As 67/2011 – 108, a ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 – 54). Pro úspěch v kasačním řízení je tak rozhodující, jak kvalitně je stěžovatelka schopna

pokračování

odůvodnit jí uplatněné námitky. V nynější věci však stěžovatelka věnovala podstatný obsah svého podání rekapitulaci průběhu řízení vedených žalovanou a správními soudy a rozhodnutí, která v nich byla vydána, a nosné důvody napadeného rozsudku, průběh řízení před městským soudem ani napadené rozhodnutí svými argumenty konkrétně vlastně nezpochybňuje. Jádrem podání je vyjádření jejího trvajících přesvědčení, že správný byl jedině výklad zaujatý městským soudem v rozsudku z roku 2013 a rozhodnutí žalované jej následující a pozdější rozhodnutí vyměřující důchod výrazně nižší ji poškozují a byla vydána přesto, že s tím nesouhlasila.

[14] Předně je třeba znovu zdůraznit, že o nároku stěžovatelky na starobní důchod již Nejvyšší správní soud rozhodoval a v kasačním rozsudku sp. zn. 2 Ads 157/2016 podal detailní výklad právní úpravy, již je třeba na případ žalobkyně se všemi jeho konkretizovanými rysy aplikovat. Závazně konstatoval, že mechanismus stanovení výše výdělků je určen čl. 5 odst. 1 Dohody a dobu studia v Moskvě nelze při určení započitatelné doby pojištění zohlednit. Výsledkem jeho rozboru je mimo jiné závěr, že důchod vypočtený ve výši 7580 Kč měsíčně na základě tehdy pro žalovanou závazného rozsudku městského soudu z roku 2013 byl stanoven chybně, neboť namísto čl. 5 odst. 1 Dohody byl aplikován její čl. 5 odst. 2, který pracuje s jiným způsobem stanovení výše výdělků (fiktivním příjmem). Čl. 5 odst. 1 Dohody je třeba aplikovat a výši starobního důchodu stěžovatelce vyměřit z výdělků dosažených v České republice, protože po přesídlení pracovala, a to bez ohledu na to, ke kterému datu se důchod přiznává (zda k 30. 11. 2006 nebo 1. 4. 2007). Není však pravdou, že by žalovanou zavázal přiznat důchod od 1. 4. 2007, jak žalovaná uvedla ve vyjádření ke kasační stížnosti (srov. citaci v odst. [3] tohoto rozsudku).

[15] Je třeba připustit, že vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud výše uvedeným kasačním rozsudkem zrušil kromě rozsudku městského soudu i rozhodnutí žalované, vydala žalovaná v dalším řízení rozhodnutí nové, které poté stěžovatelka napadla novou žalobou. Řízení před správními soudy tak dostalo nový předmět a stěžovatelka není co do šíře a zaměření kasačních námitek nyní nikterak omezena. I pro „nové“ řízení však platí obecná pravidla vázanosti právním názorem vyjádřeným v kasačním rozsudku soudu. Správní orgán při vydání nového rozhodnutí musí postupovat tak, aby splnil požadavky vyjádřené v kasačním soudním rozhodnutí, a odchýlit se může toliko tehdy, dojde-li ke změně skutkového stavu v důsledku dalšího dokazování natolik, že soudem vyslovený právní názor již nebude aplikovatelný, nebo dojde-li ke změně aplikovaného právního předpisu anebo judikatury na úrovni, kterou by byl krajský soud i každý senát Nejvyššího správního soudu povinen akceptovat v novém rozhodnutí (rozhodnutí rozšířeného senátu, Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva nebo Soudního dvora; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS). Pro stěžovatelku to nyní znamená, že nemůže očekávat změnu náhledu na její případ, aniž by k tomu dala popud některá ze jmenovaných institucí svým závazným rozhodnutím, které popře výklad provedený v její věci tříčlenným senátem Nejvyššího správního soudu. Její polemika s mírou závaznosti předchozího kasačního rozhodnutí proto není namístě. Žalovaná i městský soud by si počínaly nezákonně, pokud by závazný právní názor nerespektovaly a podle přání stěžovatelky následovaly závěry uvedené v rozsudku městského soudu z roku 2013, které byly pro ni příznivé, ale Nejvyšší správní soud je označil za překonané či nesprávné. Nutno

připomenout, že předtím také důkladně zvážil, zda jeho výklad znamenající praktickou eliminaci účinku pravomocného nezrušeného rozsudku městského soudu z roku 2013 nezpůsobí porušení stěžovatelčina práva na spravedlivý proces či principu právní jistoty (viz odstavce [28] až [39] kasačního rozsudku NSS). Kromě principů, které vrcholné soudy užívají pro plnění své povinnosti dbát o jednotu a zákonnost rozhodování ve věcech patřících do pravomoci (zde správních) soudů, poukázal i na to, že snížení důchodu je možné pouze do budoucna a po stěžovateli nebude možné za daných okolností vyžadovat vrácení přeplatku vzniklého nesprávně stanovenou výší důchodu.

[16] Jelikož napadený rozsudek i napadené rozhodnutí respektovaly závazný právní názor vyslovený v případě stěžovatelky Nejvyšším správním soudem v předchozím kasačním rozsudku a stěžovatelka netvrdila, že by zde byl závazný právní názor jiný, který by musel respektovat i senát projednávající tuto věc, a ani soudu není žádný takový znám, lze při nezměněném skutkovém stavu uzavřít, že se městský soud nedopustil nesprávného právního posouzení [důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

[17] Nejvyšší správní soud neshledal, že by napadený rozsudek trpěl nepřezkoumatelností proto, že by pominul některou z námitek, které stěžovatelka uplatnila již v žalobě [důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Výtku, že žalovaná měla odmítnout řídit se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, vypořádal implicitně tím, že citoval jádro právního posouzení uvedené v kasačním rozsudku NSS, který byl pro žalovanou *přímo* závazný, a v rozsudku téhož soudu ze dne 25. 6. 2014, č. j. 3 Ads 69/2013 - 34, podle nichž se na případ stěžovatelky musí aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody, vedle kterého neobstojí závěr staršího rozsudku městského soudu z roku 2013, jehož se dovolávala. Konkrétní námitky stran postupu žalované při stanovení pořadí vyřízení námitek a žádosti o změnu data přiznání důchodu stěžovatelka v žalobě neuvedla, proto se jimi městský soud nemohl zabývat. Jelikož prvostupňovým i napadeným rozhodnutím, která byla v této věci předmětem přezkumu městským soudem, bylo datum přiznání důchodu stanoveno k 30. 11. 2006, není zřejmé, proč stěžovatelka kasační stížností požadovala vysvětlení posunu data přiznání důchodu z 30. 11. 2006 na 1. 4. 2007 žalovanou (k datu 1. 4. 2007 byl důchod přiznán rozhodnutím ze dne 9. 5. 2017 ve výši 2340 Kč, které však bylo zrušeno prvostupňovým rozhodnutím vydaným v této věci – rozhodnutím ze dne 12. 4. 2018, č. j. XFč. J.). V žalobě nic takového nenamítala a v kasační stížnosti výslovně uvedla, že jí má být důchod přiznán k datu 30. 11. 2006, jak se i stalo. Nejvyšší správní soud ze správního spisu ověřil, že stěžovatelka dne 3. 7. 2017 požádala o změnu data přiznání jejího starobního důchodu k 30. 11. 2006. Žalovaná ji vyrozuměla o výši důchodu vztahující se k požadovanému i původnímu datu přiznání a poučila ji, že pokud ve stanovené lhůtě nesdělí, které datum preferuje, provede výpočet podle její žádosti, tj. vztahující se k datu přiznání od 30. 11. 2006. Není tedy pravdou, že by žalovaná souhlas s posunutím data přiznání důchodu nežádala, jak stěžovatelka uvedla v kasační stížnosti. Žalovaná, jak je patrné z listin založených ve správním spisu, věnovala případu stěžovatelky patřičnou pozornost, s ohledem na komplikovanost celé věci postupovala předvídatelně, komunikovala srozumitelně a poskytla stěžovateli zastoupené advokátem potřebná poučení, aby mohla zvolit adekvátní procesní kroky.

[18] K možnému rozdílu ve výši důchodu k datu přiznání 30. 11. 2006 a 1. 4. 2007 je třeba podotknout, že žalovaná v napadeném rozhodnutí na str. 8 a 9 znovu stěžovatelce

pokračování

vysvětlila, že v obou případech musí být aplikován čl. 5 odst. 1 Dohody. I kdyby byl při přiznání k 1. 4. 2007 zahrnut i rok 2006 a zohledněna doba pojištění po vzniku nároku na starobní důchod, nepřekročila by procentní výměra minimální možnou výši 770 Kč měsíčně. Jediný rozdíl je ve výsledku ten, že procentní výměra důchodu přiznaného k 30. 11. 2006 je navíc valorizována za jedno období navíc (2007), a je tudíž mírně vyšší než důchod, který by byl přiznán k 1. 4. 2007. Stěžovatelka původně žádala o změnu data přiznání důchodu zjevně proto, že rozsudek městského soudu z roku 2013 pracoval s datem 30. 11. 2006, takže se stěžovatelka domnívala, že to je určující pro přiznání důchodu podle čl. 5 odst. 2 Dohody (který by byl výrazně vyšší). Žalovaná ji však opakovaně zpravila o tom, že datum, od kterého se důchod přiznává, nemá na mechanismus určení výše výdělku vliv, vždy je třeba v souladu se závazným právním názorem soudu aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody; datum přiznání ovlivní pouze určení rozhodného období pro účely stanovení výpočtového základu a celkové doby pojištění, přičemž u stěžovatelky jde o minimální rozdíl.

[19] Kasační námitka porušení práva na spravedlivý proces a předpisů nejvyšší právní síly byla vznesena toliko v obecné rovině, proto se k ní nelze vyjádřit jinak než obecně. Nejvyšší správní soud známky takových zásadních pochybení v napadeném rozsudku ani v řízení mu předcházejícím neshledal. Stěžovatelce nemůže přisvědčit, ani pokud jde o její názor, že snížení důchodu je následkem toho, že se domáhala soudní ochrany. Pravdou ovšem je, že právní názor určující pro výši jejího starobního důchodu byl vysloven soudem v řízení jí iniciovaném, nicméně ten je závazný pro všechny orgány a osoby, nejen pro stěžovatelku. V její věci se projevil až při úpravě výše důchodu do budoucna, která musí být stejná jako v případě jiné osoby ve srovnatelné situaci. Rozdíl zůstává pouze v tom, že díky tomu, že po určitou dobu pravomocný rozsudek městského soudu z roku 2013 vyvolával právní účinky, byl stěžovatelce vyplacen (zpětně) důchod ve vyšší než zákonné výši. Částku, o kterou byl vyplacený důchod vyšší, než stěžovatelce podle práva náleželo (rozdíl za celé období činil 477 459 Kč), stěžovatelka ovšem vracet nemusí, neboť při složitosti celé věci za daných okolností nelze mít za to, že mohla a měla předpokládat, že jí důchod byl v minulosti přiznán chybně (viz výše a v podrobnostech odst. [38] kasačního rozsudku NSS). Rozhodně však neplatí, že by již jednou přiznaný důchod musel být vyplácen navždy přesto, že bylo soudy později závazně vysloveno, že to bylo v rozporu se zákonem. Souhlas stěžovatelky s takovým postupem není relevantní. Trvání na aplikaci závěrů nezákonného rozsudku městského soudu by vedlo k absurdnímu a z hlediska rovnosti všech osob před zákonem nespravedlivému výsledku, že jiné osoby, které by ve stejné době po přesídlení na území ČR ve stejném rozsahu za obdobné výdělky pracovaly, by díky ustálenému výkladu Dohody správními soudy pobíraly starobní důchod násobně nižší než stěžovatelka jen proto, že v její prospěch byl v minulosti vydán rozsudek krajského soudu ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu odporující.

[20] Pro postoupení věci k rozhodnutí rozšířenému senátu by musely být naplněny podmínky stanovené § 17 odst. 1 s. ř. s., tj. vyřizující senát by při svém rozhodování musel dospět k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Stěžovatelka se domáhala odklonu od právního názoru vyjádřeného v rozsudku ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 Ads 157/2016 - 45, který byl vysloven přímo v její věci. V takovém případě však rozšířený senát aktivovat nelze. Pro

Nejvyšší správní soud platí bezpodmínečná vázanost svým vlastním rozhodnutím, které již jednou poskytlo odpovědi na předložené právní otázky a nyní má rozhodovat znovu za nezměněných okolností (skutkových či právních). Nejvyšší správní soud v takové situaci není oprávněn revidovat svůj jednou zaujatý právní názor (srov. výše již jednou citované usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 9 Afs 59/2007) a v rozsahu podané kasační stížnosti a v ní uvedených námitek se může soustředit toliko na posouzení, zda byl jím dříve formulovaný právní názor následnými rozhodnutí správních orgánů nebo krajského soudu respektován. Lze dodat, že prostor pro odklon od současného výkladu Dohody pro případ stěžovatelky zde byl naposledy před vydáním kasačního rozsudku NSS v její věci. Nejvyšší správní soud však důvody pro předložení věci rozšířenému senátu neshledal, a následoval právní názor vyslovený v dříve vydaném rozsudku č. j. 3 Ads 69/2013 – 34, ze dne 25. 6. 2014 (v podrobnostech viz zejm. odst. [31] kasačního rozsudku NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná, která je správním orgánem vyjmenovaným v § 60 odst. 2 s. ř. s., nemá podle tohoto ustanovení na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu